

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Προγραμματισμός διδακτέας ύλης
Ιστορίας Β΄ Εσπερινού Λυκείου Τύπος 1
2023-2024

Το μάθημα της Ιστορίας Β΄ Λυκείου Κατεύθυνσης διδάσκεται τέσσερις (4) περιόδους την εβδομάδα. Ο πραγματικός διαθέσιμος διδακτικός χρόνος υπολογίζεται, με βάση την απώλεια διδακτικού χρόνου σε διάφορες δραστηριότητες του σχολείου αλλά και στην προετοιμασία και υλοποίηση των αξιολογήσεων. Η γενική κατανομή των διδακτικών περιόδων έχει, ενδεικτικά, ως εξής:

Γενική κατανομή διδακτικών περιόδων:

Διαθέσιμος διδακτικός χρόνος	88
Συνθετικές εργασίες (Project)/Επισκέψεις σε Ιστορικούς/Αρχαιολογικούς Χώρους και Μουσεία	12
Συγγραφή Ιστορικού Δοκιμίου	10
Επαναλήψεις – Διαγωνίσματα – Ανατροφοδότηση	10
ΣΥΝΟΛΟ	120

Στο σύνολο των διαθέσιμων διδακτικών περιόδων συνυπολογίζονται οι τέσσερις (4) διδακτικές περίοδοι για συνθετικές εργασίες (projects) και επισκέψεις σε ιστορικούς/αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία, και οι τέσσερις (4) διδακτικές περίοδοι για ανάπτυξη της δεξιότητας συγγραφής ιστορικού δοκιμίου. Διευκρινίζεται ότι, κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς, οι μαθητές/τριες έχουν υποχρέωση να εκπονήσουν μία, τουλάχιστον, συνθετική εργασία (project), υπό τη συνεχή παρακολούθηση και καθοδήγηση των διδασκόντων/ουσών (βλ. *Διδακτική Μεθοδολογία και Εφαρμογές στο μάθημα της Ιστορίας*, Βιβλίο Εκπαιδευτικού). Υπογραμμίζεται, επίσης, ότι θα πρέπει να αξιοποιείται ο διαθέσιμος διδακτικός χρόνος για εκπαιδευτικές επισκέψεις σε ιστορικούς/αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία (βλ. *Διδακτική Μεθοδολογία και Εφαρμογές στο μάθημα της Ιστορίας*, Βιβλίο Εκπαιδευτικού), καθώς και για την ανάπτυξη της δεξιότητας συγγραφής ιστορικού δοκιμίου (βλ. αντίστοιχο αναρτημένο υλικό: http://archeia.moec.gov.cy/sm/253/eisagogi_sto_istoriko_dokimio.pdf). Σημειώνεται ότι οι συνθετικές εργασίες (projects), οι επισκέψεις και η συγγραφή ιστορικού δοκιμίου πραγματοποιούνται ως εναλλακτικές μέθοδοι προσέγγισης συγκεκριμένων εννοιών της επιλογής του/της εκπαιδευτικού και όχι επιπροσθέτως της διδασκαλίας.

Διδακτικά εγχειρίδια:

1. Α. Μαστραπά, *Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου Α΄ Γενικού Λυκείου*, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», Αθήνα 2016.
2. Ι. Δημητρούκα, Θ. Ιωάννου, Κ. Μπαρούτα, *Ιστορία του Μεσαιωνικού και Νεότερου Κόσμου 565 – 1815 Β΄ Γενικού Λυκείου*, ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», Αθήνα 2016.
3. Α. Παντελίδου, Κ. Χατζηκωστή, *Ιστορία της Κύπρου. Βυζαντινή Περίοδος*, ΥΠΠ-ΥΑΠ, Λευκωσία 2006.

4. Α. Παντελίδου, Κ. Χατζηκωστή, Χ. Σαββίδου, Κ. Κατσώνη, *Ιστορία της Κύπρου. Μεσαιωνική – Νεότερη (1192-1974)*, ΥΠΠ-ΥΑΠ, Λευκωσία 2002.

Σημειώνεται ότι οι εκπαιδευτικοί κατά τη διδασκαλία πρέπει να ακολουθούν το Αναλυτικό Πρόγραμμα, ώστε να υλοποιούνται οι καθορισμένοι Δείκτες Επιτυχίας – Επάρκειας και Επιστημολογικής Κατανόησης.

Α΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

Εισαγωγή στη Μεσαιωνική και Νεότερη Ιστορία. Ιστορικές πηγές και μεθοδολογικές αρχές	2
Η ΜΕΤΕΞΕΛΙΞΗ ΤΟΥ ΡΩΜΑΪΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ (4^{ΟΣ}- 5^{ΟΣ} ΑΙΩΝΑΣ)	
<ul style="list-style-type: none"> Ο Κωνσταντίνος Α΄: Εκχριστιανισμός και η ισχυροποίηση της Ρωμαϊκής Ανατολής (324 – 337) Ο εξελληνισμός του Ανατολικού Ρωμαϊκού κράτους. Αντιμετώπιση του γερμανικού κινδύνου. 	2 1
Η ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ	
<ul style="list-style-type: none"> Ιουστινιανός Α΄: Η ανασύσταση της Ρωμαϊκής Οικουμένης/ Η Ελληνοχριστιανική Οικουμένη 	2
ΤΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΤΕΧΝΕΣ	
<ul style="list-style-type: none"> Η καλλιτεχνική ανάπτυξη (Αγία Σοφία) 	1
ΑΠΟ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΤΟΥ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΟΥ ΩΣ ΤΗΝ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΟΥ ΒΕΡΝΤΕΝ (565-843)	
<ul style="list-style-type: none"> Οι διάδοχοι του Ιουστινιανού και η κρίση της αυτοκρατορίας (565-610) Η βασιλεία του Ηράκλειου (610-641). Αποφασιστικοί αγώνες και μεταρρυθμίσεις Η εμφάνιση του Ισλάμ/ Η εξάπλωση των Αράβων (7^{οσ}- 9^{οσ} αι.) Η Εικονομαχία Κοινωνία και οικονομία (6^{οσ} - 9^{οσ} αι.) Σλάβοι και Βούλγαροι Το Φραγκικό κράτος την εποχή των Καρολιδών (8ος – 9ος αι.) 	1 2 2 1 2 1 1
ΠΡΩΤΟΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ – ΠΡΩΤΟΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ	
<ul style="list-style-type: none"> Το αυτοκέφαλο της Εκκλησίας της Κύπρου Διοίκηση – Οικονομία – Κοινωνία – Πνευματική ζωή Πρωτοβυζαντινή Τέχνη 	2 1 2
ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΤΩΝ ΑΡΑΒΙΚΩΝ ΕΠΙΔΡΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ (7^{ΟΣ} - 10^{ΟΣ} ΑΙ.)	

<ul style="list-style-type: none"> • Επιδρομές των Αράβων στην Κύπρο. Μετοικεσία και επαναπατρισμός • Τέχνη (Αρχιτεκτονική) 	<p>2 1</p>
<p>Η ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΑΚΜΗΣ: ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΙΚΟΝΟΜΑΧΙΑΣ ΩΣ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ (843-1054)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προοίμιο της Ακμής του Βυζαντινού Κράτους (843-867) • Οικονομία και Κοινωνία κατά την περίοδο της Μακεδονικής Δυναστείας • Διοίκηση και νομοθεσία κατά την περίοδο της Μακεδονικής Δυναστείας • Η διεθνής ακτινοβολία του Βυζαντίου (9^{ος} – 11^{ος} αι.) • Οικονομία και κοινωνία στη Δυτική Ευρώπη. Το σύστημα της φεουδαρχίας 	<p>2 3 1 2 2</p>
<p>ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΙΣΜΑ ΤΩΝ ΔΥΟ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ ΩΣ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΟΥΣ (1054-1204)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εσωτερική κρίση και εξωτερικοί κίνδυνοι (1025 – 1081) • Η Εσωτερική και Εξωτερική Πολιτική των Κομνηνών (1081 – 1185) (Μικρά Ασία, Ιταλία και Βαλκάνια) • Οικονομικές μεταβολές στη Δυτική Ευρώπη (11^{ος} - 12^{ος} αι.) • Οι Σταυροφορίες 	<p>2 2 2 4</p>
<p>ΚΥΡΙΩΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ιστορικά Γεγονότα • Οικονομία – Κοινωνία • Εκκλησία και πνευματικός βίος • Τέχνη 	<p>2 1 1 1</p>
<p>Η ΛΑΤΙΝΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ Η ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΕΙΑ ΕΠΟΧΗ (1204-1453). Ο ΥΣΤΕΡΟΣ ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ ΣΤΗ ΔΥΣΗ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η περίοδος της Λατινοκρατίας (1204-1261): Μιχαήλ Η΄ Παλαιολόγος 	<p>2</p>

Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

<p>Η ΛΑΤΙΝΟΚΡΑΤΙΑ ΚΑΙ Η ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΕΙΑ ΕΠΟΧΗ (1204-1453). Ο ΥΣΤΕΡΟΣ ΜΕΣΑΙΩΝΑΣ ΣΤΗ ΔΥΣΗ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι Οθωμανοί και η ραγδαία προέλασή τους (14^{ος} αιώνας) • Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς (1453) 	<p>1 2</p>
<p>Ο ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ. ΓΡΑΜΜΑΤΑ – ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ – ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ – ΤΕΧΝΗ</p>	

<ul style="list-style-type: none"> • Ο Βυζαντινός Πολιτισμός. Γράμματα – Επιστήμες – Τεχνολογία • Ο Μεσαιωνικός Δυτικός Πολιτισμός. Γράμματα – Επιστήμες – Τεχνολογία • Ο Αραβικός Πολιτισμός 	<p>2 1 1</p>
<p>Η ΦΡΑΓΚΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ (1192-1489)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πολιτικές εξελίξεις • Διοίκηση – Κοινωνία – Οικονομία • Η Ορθόδοξη Εκκλησία της Κύπρου κατά την περίοδο της Φραγκοκρατίας • Πνευματική ζωή – Τέχνη 	<p>1 1 1 1</p>
<p>Η ΒΕΝΕΤΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ (1489-1571)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διοίκηση – Άμυνα – Κοινωνία – Οικονομία • Ιστορικά Γεγονότα: Η τουρκική απειλή – Εκστρατεία εναντίον της Κύπρου (1570 – 1571) • Πνευματική ζωή – Τέχνη 	<p>1 1 1</p>
<p>ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ ΩΣ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΕΣΤΦΑΛΙΑΣ (1453-1648)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναγέννηση και Ανθρωπισμός • Οι Ανακαλύψεις • Ο πολιτισμός της Αναγέννησης 	<p>3 2 2</p>
<p>Η ΟΘΩΜΑΝΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ (1571-1878)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διοίκηση – Εκκλησία • Οι θρησκευτικές ομάδες της Κύπρου (Αρμένιοι, Μαρωνίτες, Λατίνοι) 	<p>1 2</p>
<p>ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΝΘΗΚΗ ΤΗΣ ΒΕΣΤΦΑΛΙΑΣ (1648) ΕΩΣ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΒΙΕΝΝΗΣ (1815)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο Διαφωτισμός • Οικονομικές Εξελίξεις: οι απαρχές της Βιομηχανικής Επανάστασης – Οι Οικονομικές Θεωρίες • Η Αμερικανική Επανάσταση (1774 – 1783) • Η Γαλλική Επανάσταση και η Ναπολεόντεια περίοδος (1789 – 1815) 	<p>3 2 3 3</p>